

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה לקח ומוסר / נכתב ונערך ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללי יום לאברכים מצויינים

כתובת המערכת:
רחובות - ההגנה 56/5
טל' - 08-9744220
דוא"ל להערות וקבלת
העלון מדי שבוע:
rg5740@gmail.com

העלון מוקדש לע"נ מיכאל בן יוכבד אביגיל חנוך ז"ל ע"י משפח' חנוך הי"ו גליון 249 שבט תשע"ח

פרשת בא

כללי המשחק המרתקים של מבוך המראות

"למען שתי אותותי אלה בקרב" (י, א)

פרעה מלך מצרים חוטף מכה, ועוד מכה, כשהקב"ה מדבר אליו דרך המכות הללו, עד שיבין ויפנים את המסר.

אך הבה נתבונן מה איתנו, האם אנו לא חוטפים "מכות"? הרי לא אחת אנו חוטפים מכות וצער וייסורים, כמו גם נסיונות והתמודדויות וקשיים אישיים, עד שנדמה לנו שאיננו יכולים לסבול יותר.

אז נכון שאלו לא ממש מכות מצרים, וברוך ה' אין לנו צפרדעים או ערוב בסלון, אך אין ספק שהם מכאיבות ולא נעימות בכלל.

אמנם יתכן ויש דרך אחרת להסתכל על כך, כפי שנלמד מהמעשה הבא. פעם אחת היה אדם שנכנס לתוך מבוך לשם משחק ושעשוע. המבוך היה מלא במראות, כשכולו חשוך מלבד אור קטן שהאיר מעט את הדרך.

המראות בלבד את כל מי שנכנס לשם. נדמה היה לך שהציאה מצד ימין, כשלמעשה היא נמצאת מנגד בצד שמאל, וכן להיפך. ואתה הולך סחור סחור ומאבד את הדרך.

כולם נתקלו במראות מרוב בלבול, וחטפו מכות וחבטות הגונות שאף הותירו רושם וצלקות בגופם. אך ראה זה פלא, אף אחד מהם לא בכה, אף אחד מהם לא כעס, ואף אחד לא רטן ולא התעצבן! להיפך, כולם חייכו, כולם צחקו, כולם "חטפו" את המכות בקלילות ובשמחה.

ולכאורה נשאל, הרי כשאדם חוטף "מכות" וחבטות בחיים, פעמים רבות הוא כועס ומתלונן ולעיתים אף בוכה, ומדוע במבוך זה כולם חטפו אך המשיכו לצחק ולחייך?

אולם התשובה כה פשוטה ומאלפת. במבוך אתה יודע מלכתחילה שאלו הם כללי המשחק, ולכן אתה לא נבהל ולא נלחץ ולא מתעצבן אלא מקבל הכל בחיוך ושמחה. אך לעומת זאת, בחיים, אנו שוכחים שאלו כללי המשחק, ולוקחים הכל בקושי ובצער.

צריך לזכור תמיד, יש קשים, יש נסיונות, אך אלו הם כללי המשחק! זה העולם, ובשביל זה באנו לכאן, להתמודד, להתגבר, ולקבל הכל בחיוך ואהבה.

והסוד הוא, שכאשר האדם אכן מזכיר לעצמו שכל "מכה" כזו היא מאת ה', ושכל מה שעושה ה' הכל לטובה, אזי גם מציאות חייו משתנה, ופתאום הוא יוצא ממצרים ומן המיצר, ומפציע בחייו אור של גאולה. כי כשאתה מבין שאלו כללי המשחק, ומחייך ושמח למרות הכל, הקב"ה מחזיר לך חיוך ענק באהבה. [וראה עוד להלן].

והסוד הוא, שכאשר האדם אכן מזכיר לעצמו שכל "מכה" כזו היא מאת ה', ושכל מה שעושה ה' הכל לטובה, אזי גם מציאות חייו משתנה, ופתאום הוא יוצא ממצרים ומן המיצר, ומפציע בחייו אור של גאולה. כי כשאתה מבין שאלו כללי המשחק, ומחייך ושמח למרות הכל, הקב"ה מחזיר לך חיוך ענק באהבה. [וראה עוד להלן].

"מי שהביא לכאן את האריה הדוב והנמר יביא לי את הכדורים..."

ב. פעמים ונדמה לנו שהנסיון שלנו אינו תפור למידותינו, והוא "גדול" מדי עלינו, ואין לנו את הכוחות ואת היכולת להכיל אותו.

אך טעות היא, שכן אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ואינו מבקש מהם מה שמעבר לכוחות שהוא עצמו העניק להם. ועל כרחך שיחד עם הנסיון ניתן לאדם הכח להתמודד ולעמוד בו בגבורה.

מעשה שהיה במפקד יחידה מובחרת, שהיה בוחן ובוחר את החיילים שרצו להתקבל ליחידה שלו במגוון דרכים יצירתיות ומשונות. פעם אחת הוא שאל את אחד הנבחנים, "מה היית עושה אם היית נמצא לבד ביער כשבידך רובה, ופתאום דוהר ומתקרב אליך אריה אימתני ורוצה לטרוף אותך?". "מה השאלה" השיב החייל, "הייתי יורה בו מיד ומרוקן עליו את כל המחסנית של הכדורים".

ו"כיצד היית נוהג" שאל המפקד "אם לאחר כמה דקות היה מגלה אותך נמר מסוכן ומתקרב לעברך?". "טוב, נשאר לי כמה כדורים בקנה, ואני יורה בו ומחסל גם אותו" ענה החייל.

המפקד לא ויתר והמשיך להקשות, "עתה לא נותר לך אף כדור. והנה לרוע מזלך הנך מבחין בדוב ענק שבחר בך כארוחת הצהריים שלו, ואתה ניצב מולו בידיים חשופות ללא שום כלי נשק. מה אתה עושה במצב זה?".

החייל לא התבלבל וענה "מי שהביא את האריה את הנמר ואת הדוב יביא את הכדורים. אתה החלטת להכניס אותם לסיפור, פתאום בא אריה... פתאום באים דב ונמר... אז אתה תביא לי את הכדורים כדי להיפטר מהם...".

תשובתו של החייל משעשעת ואף חסרת תחכום, אך כמה מסמלת היא את מה שאנו שוכחים לפעמים. האדם בעולם הזה מהלך ביער ומחפש את דרכו, ולפתע פתאום מתרגשים ובאים עליו כל מיני אריות דובים ונמרים בדמות צרות ובעיות שונות ומשונות, פרנסה, בריאות, שלום בית, שידוך, חינוך הבנים, סכסוכים וחובות. ויש רבים שכורעים תחת הנטל ומתייאשים ומסרבים להילחם. וזה נובע מכך שהאדם שוכח שכל נסיון וצער הוא מאת ה'.

אין צער "סתם"! כל חולי וכל מכאוב נגזר ממרום על האדם, ובשמים קבעו בדיוק מתי יתחיל הצער ומתי יסתיים ומה יהיה המינון שלו. ובד בבד העניקו לאדם כוחות כבירים שאיתם יוכל לעבור את הנסיון ואף לעמוד בו בגבורה. כי מי שמביא את האריות והדובים מביא גם את הכדורים שייטיעו לנו להתמודד עימם...

זכור נזכור זאת בכל עת, אין נסיון שיוורד מן השמים מבלי שיינתנו לאדם הכלים להתגבר עליו! לא יתכן שדוקא אותך "שכחו" ולא נתנו לך את ה"כדורים" ואת הכח לעמוד בנסיון המסויים שלך. הרי כל ענין הנסיון תכליתו ומטרתו כדי לרומם אותנו על ידי שנעמוד בו, ולכך לא יתכן שנקבל נסיון ללא ארגו כלים מתאים להתמודדות עמו.

הבה נתמודד וגם נצליח, כי אלוקים עמנו, וחפץ הוא בטובתנו ובהצלחתנו.

נסיונות של גיל הזהב

"לכו עבדו את ה' אלהיכם מי ומי ההולכים. ויאמר משה בנערנו ובזקנינו נלך" (י, ח-ט)

בספר אור המאיר לרבי זאב הלוי מזיטומיר [מגדולי תלמידיו של המגיד ממזריטש] ביאר, שמשו רבינו רמז בזה שבכל זמן ותקופה מתקופות החיים יש ליהודי עבודה רוחנית ייחודית לאותה תקופה.

יש את בחינת העבודה של "בנערנו", כשהאדם צעיר ורענן וכוחו במתניו, ויש בחינה של "בזקנינו", שהיא עבודת ה' מיוחדת בעת ההתבגרות והזקנה, כשבאים על האדם קשיים ותלאות שלא היה רגיל

דניאל בן שמואל ורבקה אליהו ז"ל
אודל בת אברהם נורפלס ע"ה
עופרה בת אילנה מנאע ע"ה

אהרון בן נחמיה אביבי ז"ל
אילן חיים בן שרה שוקרון ז"ל
נור בת שמש וסאלח מזנייצר ע"ה

לע"נ ר' בנימין בן סלחה ז"ל • סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל • נאוזה בת תאניה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל • רחל בת סאלחה ע"ה
צביה בת סרה ע"ה

ונמצא שאברהם אבינו הראה לנו עד כמה יכול האדם לפעול לעת זקנה, וזהו הפשט ב"חידוש זקנה", שהביא זקנה חרשה לעולם, לא זקנה של דכאון ועצבות ואפס מעש כמו אצל הגוים, אלא זקנה של יהודי, של "דשנים ורעננים יהיו", של תורה ומצוות והמשך ההתעלות בעבודת ה'.

המראה הנדיר שגילו המתעסקים בטהרתו של מרן הרב שטיינמן זצוק"ל

"וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב וגו'. ויסעו בני ישראל וגו'" (יב, לה-לו)

הנה ידוע שבני ישראל נסעו מב' מסעות במדבר. וכתב הבעל שם טוב זיע"א אודות מסעות אלו, "כל המסעות היו מב', והם אצל כל אדם מיום היולדו עד שובו לבית עולמו, כי יום הלידה ויציאתו מרחם אמו הוא בבחינת יציאת מצרים, ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים". ולפי פירושו שיציאת התינוק מהרחם היא כנגד יציאת מצרים, נראה לומר שהכסף והזהב והממון הרב שהיו מנת חלקם של ישראל ביציאת מצרים, הם משל לסמל לרצון האדם לכבוש את הכל ולכנוס ולאסוף ממון ועושר, וכפי שאמרו חז"ל (קהלת רבה ה, יד) "כשאדם בא לעולם ידיו קפוצות (קמרות), כאומר כל העולם כולו שלי הוא ואני נוחלו. וכשהוא נפטר מן העולם ידיו פשוטות, כאומר לא נחלתי מן העולם הזה כלום".

ב. וביד יוסף לרבי יוסף צרפתי (פר' ראה דרוש ב') פירש שעל כך נאמר (דברים טו, ז-ח) "ולא תקפוץ את ירך מאחריך האביון, כי פתח תפתח את ירך", כלומר אל תקמוץ את ירך מתוך מחשבה שהכל ישראל בידיך לעד, שהרי יבוא יום ש"פתח תפתח את ירך" ותצא מהעולם כשידיך פתוחות ללא שתיטול עמך מאומה מכל מה שאספת בחיך, ולא ישארו בידך אלא תורה ומצוות ומעשים טובים. ואם כן עדיף שתפתח עתה את ירך לעני, כי זה יועיל לך יותר מפתחת הידים ביום הפטירה שלא תועיל לך כלום.

ג. יש לציין ידיעה מדהימה ומפליאה שהתפרסמה בשבוע שעבר. אחד מאלו שעסקו בטהרה של מרן הרב שטיינמן זצוק"ל גילה שידיו של הרב היו קמוצות וסגורות אף שברך כלל ידיהם של הנפטרים פתוחות לרווחה. אין לנו עסק בנסתרות, אך אם חז"ל אמרו במדרש הנ"ל ש"כשהוא נפטר מן העולם ידיו פשוטות, כאומר לא נחלתי מן העולם הזה כלום", הרי שוראי שלמי שמעולם לא ביקש לכבוש ולנחול ולהרוויח משהו שבמשהו מהעולם הזה אין סיבה לפתוח ולפשוט את ידיו כדי להעיד שלא נחל כלום. ואדרבה, הידים הכבושות מעידות על מי שבאמת זכה לכבוש קניינים אמיתיים כאן בעולם הזה, וזכה לצאת ממנו כשידיו מלאות במצוות ומעשים טובים שזכה לעשות ולקיים בחיי חיותו עלי ארמות.

בהם בצעירותו. ולא ראי זה כראי זה, לכל גיל יש את הנסיונות שלו, אך גם את ההישגים והמעלות הרוחניות שאפשר להשיג רק בו.
ב. בעל המכתב מאלוהו, הרב דסלר זצ"ל, נשא פעם דברים בפני לומדי כולל "בעלי בתים" לאנשים מבוגרים [מה שנקרא היום "כולל פנסיונרים"], ויש בדבריו מסר רב למי שנמצאים בתקופה של "בזקנינו נלך".
"אמרו נא לי יהודים, האם היצר הרע עדיין מגיע אליכם לפעמים? ודאי לא. ליהודים מבוגרים הוא כבר לא בא. גם אלי הוא לא בא. הוא בא לצעירים. נו, אם כך זו צרה גדולה, כי בשביל מה לחיות? הרי כל התכלית היא ההתמודדות, כי עיקר חיות האדם להתחזק בשבירת המידות. ואם כן מה הטעם בחיים שלנו?".

"אלא, שאמנם אמת שיצר הרע של עריות כבר שכח מאיתנו, וכן סוגי יצר הרע נוספים. אבל יצר הרע של אמונה עדיין יש לנו. והוא יצר הרע גדול. בתחום הזה הוא עובד איתנו מצויין. עמו יש לנו הרבה עבודה, והוא מחליש אותנו פה ושם".

"לדוגמא. הרופאים אמרו לך בבוקר שבריאיותך כבר אינה כל כך בסדר. ואתה שומע זאת וידיך ורגליך מתחילות לרעד, ומחשבות שליליות צצות ועולות במוחך. היכן האמונה שלך? היכן הריבונות של עולם? כל כך מהר נהיית "אויס מענטש"? [כלומר "לא בן אדם" (באידיש). שמבואל ומפוחד ודעתו מבלבלת ואינה מיושבת]. האמונה והבטחון היכן הם?".

"שכחת מי דאג לך עד היום? וכי אינך זוכר מי נתן לך חיים ולחם ומלבוש ואשה וילדים ודאג לך מעודך עד היום הזה? וכי פתאום הוא עזב אותך? ובודאי שכמו שלא עזב אותך עד עתה כך לא יעזוב אותך בעתיד, וידאג לכל מחסורך ורפואותיך. נכון שלא הכל קל ומהיר כמו פעם, והגוף אינו נשמע לך כמו בגיל עשרים, אך אין זו סיבה ליאוש ופחד ודאגה מכל דיאגנוזה אפרורית ומדכדכת של רופא בשר ודם".

ג. והנה אמרו במדרש (ב"ר סה, ט) ש"אברהם אבינו חידש זקנה". שתבע ואמר לפני הקב"ה "ריבון העולמים, אדם ובנו נכנסים למקום, ואין אדם יודע למי מכבד. מתוך שאתה מעטרו בזקנה, אדם יודע למי מכבד. אמר לו הקב"ה, דבר טוב תבעת וממך הוא מתחיל, שנאמר ואברהם זקן בא בימים". ויש להבין מה הפשט ב"חידש זקנה", ומה החידוש שבזקנה שהביא אברהם אבינו לעולם.

וביאר הגאון רבי נתן גשטטר בעל הלהורות נתן, שבנהוג שבעולם אדם צעיר יש לו רצון ובה לחזק דברים ולפעול ולזווג ולתקן, אך משנעשה זקן וכוחותיו עוזבים אותו הוא מתכנס בתוך עצמו וחושב שאין בכוחו לפעול כלום. והנה בא אברהם אבינו והראה כי איש ישראל אף שהוא זקן יכול לפעול גדולות ונצורות, שכן הוליד הוא את יצחק בזקנותו ומל את עצמו בהיותו בן צ"ט שנים, וכל מה שיש לנו ירושה מאברהם הכל הוא ממה שצויה והורה לנו בעת זקנותו.

עלוני "בארה של תורה" יוצאים לאור!

בחסידי ה' התחלנו במלאכה הגדולה של הוצאת הספר לאור. ובסיעתא דשמיא הקוראים הנאמנים נרתמו ותרמו פרשות לעילוי נשמת יקיריהם. ועדיין נותרו פרשות שאפשר ליכות בהקדשתן. עלות הקדשת פרשה היא 850 ש"ח בלבד ואפשר לשלם בתשלומים. וכות הדפסת ספר חידושי תורה גדולה ועצומה, וכדברי מרן הגר"ח קניבסקי שהיא סגולה נשגבה לישועה, בבחינת "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת", וכן תיקון לעילוי נשמת הנפצות הנפטרים. ניתן להנציח ולהקדיש את הספר כולו/ חומש/ או פרשה להצלחה ורפואה, ולעילוי נשמה. שמות התורמים יופיעו בהקדשה מפוארת. ואפשר להקדיש פרשה המתאימה ליום פקידת השנה של הנפטר, ובאותו שבוע ילמדו בחידושים שהוקדשו לעילוי נשמתו. המעוניינים להשתתף ביכות הדפסת הספר יפנו בטל' 050-4122172 או במייל rg5740@gmail.com

ותן "מטר" לברכה. בוא ליטול חלק בבנין בית מקדש מעט, וקנה לעצמך זכות לדורי דורות!

בניית בית מקדש מעט של מוסדות "דרכי תורה" רחובות בעיצומה, ואפשר ליכות בנדבת הריצוף (90,000 ש"ח). התאורה (60,000 ש"ח), המיזוג (40,000 ש"ח), מטר (8000 ש"ח), אמה על אמה (4000 ש"ח). לבנה (1000 ש"ח). וכן הקדשת והנצחת הבנין או בית המדרש או חדר לימודים [אפשרי בתשלומים]. המקום ישמש כמגדל-אור של הפצת תורה ועשיית חסד והעמדת מורי הוראה בישראל. טל' לפרטים 08-9452903 או 054-2637798

"קו החיזוקים" - להפוך דקה חולפת לדקה נצחית!

בחסידי ה' כ-700 מאזינים כבר הצטרפו לקו החיזוקים שנפתח לפני כחודשיים. בקו משודר מדי יום סיפור מרתק עם מסר קצר וקולע (רק 2-3 דקות בממוצע) מאת הרב ראובן גולן. בבית, ברכב, בעבודה, בתור בבנק ובדואר, תוכלו להאזין לתוכן עשיר בשלל נושאים: אמונה ובטחון, כוחות הנפש, התמודדויות בנסיונות החיים, שידוכים זוגיות ושלום בית, חינוך, נוער נושר, ובין אדם לחברו ועוד. השידור נשלח כשיחת טלפון לטל' הניחיה או הנייד. להצטרפות חייגו 050-4122172. לאחר ההצטרפות ניתן לחייג לקו שמספרו 03-3089610 בכל שעות היום, להקיש 1, ולהאזין לפינה היומית. השימוש בקו בחינם. להפסקת השירות הקישו 6.

מאגר שיחות ושיעורי הרב ראובן גולן

בעמדות ובאתר קול הלשון, או בטל' 03-6171001 [הקש 1-1-248-1-1, או *8, אמור את שם המרצה והקש 1-1].

- שרה בת מרים ג'יראן דוד ע"ה ♦ עזרא בן טלה אליאסי ז"ל ♦
- גדעון בן רחל נעמן ז"ל ♦ יצחק בן לונה טובול ז"ל ♦
- ברוך בן הנה בן אבן ז"ל ♦ סולימאן בן סאלם אברהם ז"ל ♦

ראובן בן נורה אגרוורקר ז"ל
בחירה בת מזל ע"ה ע"י גב' חלפון תח'
שמואל בן מניני ללו ז"ל

הרב ישי בן סעדיה שרעבי זצ"ל
כלפו בן רגינה חיון ז"ל
ניסים בן זוהרה ע"י גב' אוריון תח'

יכות בת עליה זאנו ע"ה
תמר בת חיים ע"ה ע"י גב' יעקב
תמר בת לבנה ע"ה ע"י הלל חייז